

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Vad skola i
Smedjebackens kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Vad skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Vad skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt av inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn har god kännedom om nuläget på skolan genom att kunskapsresultat, undervisningens genomförande, hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen samt lärares förutsättningar kontinuerligt och på olika sätt följs upp samlat för skolenheten. Uppföljningen sker systematiskt på klass- och individnivå samt uppdelat på flickor och pojkar utifrån olika enkätresultat, kartläggningsmaterial och kunskapsresultat men också löpande i sammanhang som dagliga samtal och lektionsbesök samt via regelbundna möten med lärare och elevhälsoteam. Rektorn ser till att befinna sig mycket ute i verksamheten och följer på så sätt upp såväl undervisningen, värdegrundsarbetet som lärarnas förutsättningar. Rektorn gör spontana lektionsbesök och ger återkoppling till lärarna.

Utifrån den uppföljning som görs analyserar rektorn resultaten och beslutar om utvecklingsinsatser samt hur resurser ska fördelas.

Analysarbetet sker löpande och systematiskt på flera nivåer och i olika konstellationer, exempelvis i samband med kartläggningar, enkäter, nationella prov och årlig resultatuppföljning. Personalen involveras i analysarbetet och utifrån vad som framkommer i analyserna fattar rektorn beslut om specifika insatser, till exempel specialpedagogiska insatser samt utvecklingsområden. Skolan arbetar med flera utvecklingsområden som bottenar i såväl huvudmannens som skolenhetens analys.

Utvecklingsområden, exempelvis arbete med frånvaro samt särskilt begåvade barn, utgår från identifierade behov utifrån resultat och samtal med personal. Kommunövergripande arbeten, exempelvis kring motivation samt neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), anpassas till vad

som är relevant för skolenheten. Analyser görs även utifrån ett helhetsperspektiv kring elever från förskola till årskurs 9, i vilka elevers sjunkande läsnivå uppmärksammas och resulterat i en plan för och ett aktivt arbete med läsning i alla årskurser. Vidare fattar rektorn beslut om hur resurser ska fördelas utifrån identifierade behov vilket bland annat handlar om fördelning av lärare och resurspersoner. Resurser fördelas utifrån en god kännedom om eleverna och görs både långsiktigt i form av till exempel tvåläraresystem som möjliggör många anpassningar och gruppindelningar, och kortsiktigt genom omfördelning av personal utifrån uppkomna behov.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka genom en tydlig mötesstruktur med bland annat regelbundna möten i arbetslaget, med elevhälsan och möten för samverkan med lärare på andra stadier i en närliggande skola. Lärarna träffas också varje morgon och går gemensamt igenom dagen och aktuella frågor kring elever eller undervisning. Det kollegiala lärandet bedrivs systematiskt utifrån beslutade utvecklingsområden via planerade träffar inom såväl skolenheten som tillsammans med lärare från en annan skolenhet. Exempelvis har samtliga lärare arbetat kollegialt med NPF-anpassningar vilket rektorn kan se effekter av i undervisningen i form av god struktur och anpassad lärmiljö. Vidare är skolans arbets- och förhållningssätt tydliga bland annat genom att det är en liten skola med en nära dialog mellan lärare, elevhälsa och skolledning. Det finns en planerad introduktion för nya lärare med genomgång av till exempel rutiner och roller. Nya lärare, såväl behöriga som obehöriga, får en mentor oavsett tidigare erfarenhet.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn säkerställer att alla elever får förutsättningar att utvecklas oavsett könstillhörighet. I sitt uppföljnings- och analysarbete är rektorns utgångspunkt att god undervisning för alla är ett sätt att ge alla lika möjligheter. Kunskapsresultat, trygghetsresultat och kränkingsanmälningar följs upp och analyseras utifrån ett könsperspektiv. Inga stora skillnader i kunskapsresultat har dock identifierats under senare år, inte heller utifrån kränkingsanmälningar. Ett arbete har dock gjorts utifrån att det framkom att det var ett tufft klimat på fotbollsplanen på raster och att flickorna inte kände trygghet i att delta. Tillsammans med eleverna organiserades ett schema som resulterade i att det blev fler flickor som deltog i aktiviteten. Tidigare har ett kollegialt arbete genomförts kring pojkars resultat, hur frågor ställs och hur lärarna kan få pojkar mer engagerade, vilket enligt rektorn gett effekt. Genom arbetet utifrån skolans

plan för studie- och yrkesvägledning synliggörs olika yrken och att både kvinnor och män arbetar inom olika yrken och det finns en diskussion med eleverna om att alla ska få vara den de vill. Därutöver arbetar lärarna i undervisningen medvetet genom att fördela ordet, göra olika gruppindelningar och samtala om normer, till exempel om det finns förväntningar på hur flickor respektive pojkar ska bete sig.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och av inkommen dokumentation.

Målfokus, variation och lärarstöd

Lärarna ger eleverna en varierad och stimulerande undervisning med ett aktivt lärarstöd. Det finns överlag en god variation och balans mellan olika arbetsuppgifter och mellan olika sätt att arbeta på. Till exempel varvas gemensamma genomgångar, arbete i grupp, par och enskilt med praktiska och teoretiska moment såsom film, arbete i läroböcker samt med inslag kopplade till elevers intressen. Eleverna får ett aktivt lärarstöd i att förstå uppgiften, att komma igång med arbetet och att bibehålla sitt engagemang. Lärarna ger tydliga beskrivningar och förklaringar till undervisningens innehåll, för en dialog med eleverna om ord och begrepp samt uppmuntrar eleverna i arbetet. Variationen och lärarstödet understöds av det välfungerande tvålärarsystemet där lärarna är samplanerade kring undervisningen.

Lärarna strukturerar överlag sin undervisning på ett sätt som innebär att innehållet och syftet med de olika aktiviteterna tydliggörs för eleverna och att lektionen innehåller en intresseväckande start. Vid lektionens eller arbetsområdets inledning tydliggör lärarna målet med innehållet på ett för eleverna åldersanpassat sätt och väcker elevers intresse genom att

exempelvis berätta, använda bilder eller saker för att skapa nyfikenhet. Välkända rutiner finns för både uppstart och avslut av dagen och lärarna använder bildstöd och text för att tydliggöra de olika aktiviteterna, både till innehåll och arbetssätt. Instruktioner ges muntligt såväl som skriftligt och i dialog med eleverna vilket gör det tydligt för eleverna vad de ska arbeta med och vad målet med uppgiften är. Lektionernas avslut är i de flesta fall tydliga och innehåller ibland en kort sammanfattning, feedback till eleverna eller information om vad som händer nästa lektion.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation och visar på olika sätt att de har höga förväntningar på eleverna.

Undervisningen har naturliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära, till exempel berömmar lärarna elevernas insats på ett naturligt sätt under arbetets gång, både enskilt och i grupp när eleverna lyckas. Lärarna skapar ett tillåtande klassrumsklimat genom att arbeta relationellt. Genom skolans arbete med att varje termin inventera vilka relationer eleverna har till varandra och till vuxna på skolan, känner lärarna till eleverna väl och vet vad de har för intressen, vilket lärarna kan dra nytta av i det motivationsskapande arbetet. Vidare ger lärare återkoppling på uppgifter och berömmar elevernas framsteg. Lärarna förstärker det positiva och uppmuntrar elever att våga fråga om de inte förstår och att säga hur de tänker, genom att lyssna på, bekräfta och förtydliga det eleverna har att säga.

Lärarna anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt så att arbetet stimulerar och utmanar eleverna oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Lärarna arbetar med riktade anpassningar för elever som kommit olika långt i sin kunskapsutveckling och gör såväl individuella som generella anpassningar såsom starthjälp och användandet av bildstöd, tidsverktyg och skärmar. Utifrån elevgruppens behov arbetar lärarna medvetet med placeringar i klassrummet och indelning i grupper. Vidare finns anpassat material och uppgifter, både för elever som behöver enklare uppgifter och för elever som behöver utmaningar. Utmaningar ges bland annat genom att lärarna varierar arbetssätt och innehåll, att de ger uppgifter på flera nivåer och att elever får fördjupande uppgifter eller böcker.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Lärarna utformar undervisningen så att eleverna ges möjligheter att reflektera över och ta ansvar för sitt eget lärande. Eleverna möter tillfällen i undervisningen när de får reflektera kring frågor utan givet svar. Lärarna ställer öppna frågor, resonerar med eleverna och uppmuntrar till olika sätt att tänka och att lösa uppgifter på. Lärarna samtalar med eleverna i det dagliga arbetet om vad de tycker är svårt, men ger också återkoppling till

eleverna där progressionen tydliggörs, till exempel kring elevens förmåga att skriva fullständiga meningar eller att läshastighet har ökat. Vidare får elever reflektera över när de lär sig bäst, detta för att eleverna ska hitta strategier för sitt eget lärande. Lärarna och specialpedagogen diskuterar olika strategier med eleverna avseende till exempel minne, ordning och struktur, olika matematikuppställningar och läsning. Vidare reflekterar eleverna över sitt eget lärande inför och under utvecklingssamtal genom att göra en självskattning hur de upplever olika ämnen.

Eleverna involveras på olika sätt i planering och utvärdering av undervisningen. Lärarna ger eleverna inflytande på det kommande arbetet utifrån ålder och mognad till exempel genom att eleverna får önska och påverka innehåll och arbetssätt. Lärarna styr och planerar undervisningen men öppnar upp för elevernas delaktighet genom att lyssna in och fånga upp elevers intressen och synpunkter, bland annat genom att efterfråga elevernas tankar och åsikter direkt på lektionen eller via regelbundna klassråd. Det framkommer till exempel att elever vill arbeta med särskilt innehåll på teman och påverka vilka stationer som ska finnas på skolans temadagar. Eleverna kan därutöver påverka bland annat ordningsföljd i uppgifter och att utifrån intresse välja innehåll inom ett arbetsområde. Eleverna tränas också i att vara delaktiga och påverka via elevrådet där undervisningen tas upp.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och av inkommen dokumentation.

Arbete för trygghet

Det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan som bygger på en analys av elevernas upplevelse av trygghet samt personalens gemensamma förhållningssätt. Kartläggningar av hur eleverna upplever tryggheten görs till exempel via enkäter, elevsamtal och inventering av relationer. Ötrygga platser identifieras av trygghetsteamet utifrån skolans

system för kränkningar och utifrån trygghetsvandringar med elever, men också genom lärarnas dagliga möten och avstämning kring elevers mående och eventuella händelser. De olika sätten att följa upp tryggheten resulterar sammantaget i såväl främjande och förebyggande arbete som åtgärdande insatser. Till exempel genomförs rastaktiviteter, vuxennärvaron stärks upp på raster vid skogsdelen av skolgården liksom vid fotbollsplanen och vuxna är med och ser till att övergångar fungerar mellan rast, lektion och förflyttningar till matsal. Vidare tryggas elevernas förflyttning till lektionerna i några praktisk-estetiska ämnen som genomförs på en annan skola, genom att personal alltid åker med i bussen till den andra skolan. Skolans höga vuxennärvaro tillsammans med tydliga och kända regler ger goda förutsättningar för elevernas trygghet. Lärarna involverar eleverna i att göra regler och överenskommelser kring exempelvis raster och fotbollsplanen. Vidare genomförs vänskapsdagar som är inriktade på värdegrund och som främjar att eleverna lär känna varandra och leker åldersövergripande på raster.

Arbete för studiero och lugn miljö

Det finns ett gemensamt förebyggande arbete för att skapa studiero och lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn miljö. Det förebyggande arbetet innehåller gemensamma strategier kring bland annat vuxennärvaro och samtal med eleverna om studiero samt gemensamma beslut kring exempelvis klassrumsregler. Därutöver har eleverna fasta placeringar och skoldagen har en tydlig uppstart så att eleverna vet vad som händer under dagen och vad de ska göra på lektionerna vilket bidrar till ett lugn i klassrummet. Lärarna arbetar i par och varierar medvetet både innehållet på lektioner och gruppindelning för att skapa en lugn miljö med gott resultat. Medvetenheten kring studiero, tydligheten i struktur och rutiner samt vuxennärvaron bidrar sammantaget till den goda studieron på skolan.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som

framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt av inkommen dokumentation.

Rektorns analys av omdömen

Granskningen visar att rektorn regelbundet följer upp och analyserar lärares bedömningar i årskurser och ämnen i syfte att identifiera eventuella avvikelser. Rektorn utgår i sin uppföljning bland annat från kartläggningsmaterial, nationella provresultat och omdömen. Rektorn har i sin analys identifierat att lärarna var säkra på att sätta omdömen som var mer än godkänt i ämnena matematik och svenska, men inte i samma omfattning i samhälls- och naturorienterande ämnen. Rektorn initierade då ett arbete för att bedömningen i alla ämnen skulle göras i alla steg. Rektorn ser en god överensstämmelse mellan nationella provresultat och omdömen. Ämnet svenska avvek något i senaste uppföljningen, men orsakerna var andra än själva bedömningen. Vid avvikelser har rektorn dialog med alla berörda lärare och specialpedagog.

Kvalitetssäkring av bedömningar och omdömen

Rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka i bedömningsfrågor samt ser till att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar och omdömen. Förutsättningar finns i form av avsatt tid för samverkan mellan lärare samt med specialpedagog vid behov. Tvåläraarsystemet ger också förutsättning för lärarna att kvalitetssäkra bedömningar i och med att lärarna hela tiden samplanerar undervisningen och sambedömer i par. Ett gemensamt arbete har genomförts kring vad som bedöms i olika årskurser och diskussioner förs runt skolans olika teman och vad som bedöms inom samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen i respektive tema. För att säkra en likvärdig bedömning använder lärarna samma läromedel och har valt ett material där det finns mycket att utgå från när det gäller bedömning. Utöver Skolverkets bedömningsstöd använder lärarna olika kartläggningsmaterial vilka görs i samverkan med specialpedagog. Vid bedömning av nationella prov organiserar rektorn så att samtliga lärare oavsett årskurs involveras i rättning och bedömningsarbete samt att lärarna deltar i en kommungemensam sambedömning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Beslutet har fattats av Christina Wallin, utredare.

I den slutliga handläggningen har Eva Lindgren, utredare (föredragande) och Anneli Flygare Rydell, utredare, medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier av de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den offentliga statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för möjlighet till yttrande.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 4 och 5 mars 2025. Besöket genomfördes av Eva Lindgren och Anneli Flygare Rydell.

Vad skola är en kommunal skola belägen i Smedjebackens kommun, med huvudmannen Smedjebackens kommun. Skolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1–3. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Vid granskningstillfället går 81 elever i årskurserna 1–3.